

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 310/09-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. T. M., N., zastúpeného advokátom Mgr. B. D., B., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky a ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky nevymenovaním ho do funkcie súdneho exekútora a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. T. M. o d m i e t a pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. augusta 2009 doručená sťažnosť Mgr. T. M., N. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. B. D., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) a ministrom spravodlivosti Slovenskej

republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) nevymenovaním do funkcie súdneho exekútora.

Zo sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva: «Sťažovateľ je fyzickou osobou, ktorá od roku 1999 vykonáva činnosť v oblasti exekúcie a núteného výkonu rozhodnutí. Už počas bakalárskeho štúdia na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, odbor súdny exekútor, uzatvoril dňa 1. 3. 1999 pracovnú zmluvu s súdnym exekútorom... na pozíciu odborný pracovník... Bakalárske štúdium absolvoval... 18. 9. 2002...

V zmysle § 10 ods. 1) zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti... v znení zák. č. 280/1999 Z. z. /ďalej len „Exekučný poriadok“, účinného v čase uzavretia pracovného pomeru sťažovateľa so zamestnávateľom, za exekútora mohol byť vymenovaný 1) občan SR, 2) spôsobilý na právne úkony, 3) bezúhonný, 4) ktorému právnická fakulta vysokej školy v Slovenskej republike priznala titul magister alebo titul bakalár v štúdiu so špecializáciou súdny exekútor alebo má uznaný diplom o právnickom vzdelaní získanom na vysokej škole v zahraničí, 5) ktorý aspoň tri roky vykonával právnu prax, z toho najmenej jeden rok exekučnú prax a 6) zložil odbornú skúšku.

Podľa § 21 ods. 1) Exekučného poriadku mohol byť do zoznamu koncipientov, vedeného Slovenskou komorou exekútorov, na návrh exekútora, zapísaný občan, ktorému bol, po splnení iných zákonom stanovených podmienok... priznaný titul magister alebo titul bakalár v štúdiu so špecializáciou súdny exekútor.

Počas účinnosti Exekučného poriadku v znení zákona č. 280/1009 Z. z. dosiahol sťažovateľ vysokoškolské vzdelanie I. stupňa, stal sa bakalárom so špecializáciou súdny exekútor a dňa 21. 11. 2002 bol na návrh zamestnávateľa zapísaný do zoznamu koncipientov, v ktorom je do dnešného dňa evidovaný a nebol z neho vyškrtnutý...

Počas výkonu exekútorskej praxe... vykonal... 5. 3. 2004 odbornú skúšku v zmysle ust. § 10 ods. 3 Exekučného poriadku. Dňa 1. 9. 2003 nadobudol platnosť a účinnosť zákon č. 356/2003 Z. z., ktorý novelizoval Exekučný poriadok a stanovil ako podmienku na vymenovanie do funkcie súdneho exekútora získanie vysokoškolského vzdelania 2. stupňa v študijnom odbore právo na právnickej fakulte vysokej školy v Slovenskej republike alebo uznanie dokladu o vysokoškolskom právnickom vzdelaní druhého stupňa vydaný zahraničnou vysokou školou. Nakoľko však sťažovateľ v čase vykonania odbornej skúšky podmienku dosiahnutia vysokoškolského vzdelania 2. stupňa nespĺňal, nemohol byť

vymenovaný do funkcie súdneho exekútora, a preto pokračoval v Štúdiu na Právnickej fakulte UK v Bratislave, kde dňa 29. 2. 2008 absolvoval vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa v odbore právo. Počas magisterského štúdia bol sťažovateľ nad'alej v pracovnoprávnom vzťahu so zamestnávateľom a vykonával prax exekútorského koncipienta...

Po absolvovaní magisterského štúdia požiadal... 29. 9. 2008, Slovenskú komoru exekútorov o predloženie návrhu na vymenovanie do funkcie súdneho exekútora ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky v zmysle ust. § 11 Exekučného poriadku. Zamestnávateľ, za týmto účelom vydal sťažovateľovi potvrdenie o dosiahnutej exekučnej praxi, v zmysle ktorého prax sťažovateľa do dňa vydania potvrdenia (24. 9. 2008) predstavovala viac ako 9 (deväť) rokov. Žiadosť bola Slovenskej komore exekútorov doručená dňa 1. 10. 2008. Dňa 14. 10. 2008 postúpila Slovenská komora exekútorov porušovateľovi II žiadosť o vymenovanie sťažovateľa do funkcie exekútora s odôvodnením, že spĺňa všetky podmienky pre vymenovanie podľa § 10 Exekučného poriadku...

Napriek kladnému stanovisku a odporúčaniam na vymenovanie zo strany Slovenskej komory exekútorov k vymenovaniu sťažovateľa za súdneho exekútora nedošlo. Dňa 22. 12. 2008 Slovenská komora exekútorov oznámila sťažovateľovi, že na základe „spätnej kontroly“ personálnych spisov bolo zistené, že sťažovateľ nespĺňa podmienku výkonu exekučnej praxe, ani inej súdnej praxe súvisiacej s výkonom rozhodnutia, ako to vyžaduje § 10 ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku a preto neodporúča vymenovanie sťažovateľa za súdneho exekútora... Sťažovateľ... nebol oboznámený tým, či bol pôvodný návrh Slovenskej komory exekútorov, zo dňa 14. 10. 2008, na vymenovanie sťažovateľa do funkcie súdneho exekútora bol porušovateľovi II doručený a z akého dôvodu k vymenovaniu nedošlo...

Z dôvodu nespokojnosti s... postupom Slovenskej komory exekútorov sa... obrátil... 2. 2. 2009, so žiadosťou o vymenovanie za súdneho exekútora priamo na porušovateľov. Ako odpoveď na žiadosť bolo sťažovateľovi dňa 23. 2. 2009 doručené oznámenie žalovaného v 2. rade, že nemôže byť vymenovaný za súdneho exekútora, nakoľko vzhľadom k tomu, že vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore právo na právnickej fakulte v SR dosiahol 29. 2. 2008, nespĺňa podmienku získania trojročnej praxe v zmysle § 10 ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku. Proti uvedenému rozhodnutiu Ministerstva Slovenskej republiky podal dňa 2. 4. 2009 sťažovateľ rozklad, v ktorom sa domáhal vymenovania do funkcie súdneho exekútora v zmysle § 11 Exekučného poriadku, a to z dôvodu splnenia všetkých podmienok na vymenovanie do funkcie. Dňa 25. 6. 2009 bolo

sťažovateľovi doručené rozhodnutie o rozklade, v zmysle ktorého sa Ministerstvo spravodlivosti nestotožnilo ani s označením podania ako „rozklad“ ani s interpretáciou § 10 ods. 1 a 2 sťažovateľom, tzn. že nespĺňa podmienku 3 ročnej exekučnej praxe. Podľa názoru sťažovateľa odmietnutie vymenovania do funkcie je v rozpore so zákonom, a je odopieraním jeho základných práv garantovaných mu Ústavou, najmä práva na prácu a na výkon povolania.»

Podľa sťažovateľa konaním ministerstva spravodlivosti a ministra spravodlivosti bolo porušené jeho základné právo na slobodný výkon povolania zaručené v čl. 35 ods. 1 ústavy a nevymenovaním do funkcie súdneho exekútora dochádza tiež k porušeniu čl. 13 ods. 3 ústavy.

V závere sťažovateľ uvádza: „Dôsledkom konania porušovateľov je trvalá právna neistota sťažovateľa, ktorému je jednak odopierané ústavné právo na výkon povolania, v dôsledku čoho nemôže podnikaním vytvárať zisk a ziskovať tak prostriedky pre výživu a zabezpečenie základných životných potrieb svojej rodiny, najmä maloletej dcéry a manželky. Postupom porušovateľov mu tiež vzniká škoda v podobe ušlého zisku, ako aj vo forme platieb nájomného za nebytové priestory, ktoré bolo potrebné zabezpečiť pred podaním žiadosti o vymenovanie do funkcie za účelom oznámenia miesta výkonu exekútorského úradu.“

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa, spoločnosti Mgr. T. M., nar..., bytom... N..., na slobodný výkon povolania podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo konaním porušovateľov - nevymenovaním do funkcie súdneho exekútora, porušené.

2a. Ústavný súd prikazuje Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky konať - vymenovať Mgr. T. M., nar..., bytom... N... do funkcie súdneho exekútora., alternatívne, ak Ústavný súd dospeje k názoru, že táto povinnosť sa vzťahuje na porušovateľa II, sťažovateľ žiada, aby Ústavný súd rozhodol takto:

2b. Ústavný súd prikazuje Ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky konať - vymenovať Mgr. T. M., nar..., bytom... N... do funkcie súdneho exekútora.

3. Ústavný súd Mgr. T. M., nar..., bytom... N... priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 15.000,- EUR (slovom: pätnásťtisíc eur), ktoré sú porušovatelia povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť v lehote dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.

4. Ústavný súd Mgr. T. M., nar..., bytom... N... priznáva náhradu trov konania/ právneho zastúpenia vo výške 778,98,- EUR za dva úkony právneho zastúpenia / prevzatie zastúpenia a písomné podanie na Ústavný súd/ vo výške 320,34,- EUR za 1 úkon právneho zastúpenia + 2 x režijný paušál 6,95,- EUR + 19 % DPH), ktoré sú porušovatelia povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa vedeného v Tatra banke, a. s., č.: 2625520910/1100 v lehote dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy

podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

V sťažnosti je výrazne oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje najmä na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti (m. m. III. ÚS 2/05, II. ÚS 19/05), keď navyše znenie petitu sťažnosti vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa nemá ústavný súd dôvod spochybňovať.

Petitom sťažnosti sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 35 ods. 1 ústavy ministerstvom spravodlivosti a ministrom spravodlivosti nevymenovaním za súdneho exekútora, pričom zároveň žiada, aby ústavný súd uložil ministerstvu spravodlivosti, resp. ministrovi spravodlivosti povinnosť konať – vymenovať sťažovateľa za súdneho exekútora.

Podľa § 56 ods. 3 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže prikázať konať podľa osobitných predpisov iba tomu, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou. Ak sa sťažovateľ domáha na ústavnom súde, aby tento uložil povinnosť ministerstvu spravodlivosti, resp. ministrovi spravodlivosti konať a vymenovať ho za súdneho exekútora, potom k porušovaniu základných práv musí dochádzať nečinnosťou príslušného orgánu.

Sťažovateľ však zároveň v sťažnosti uvádza, že ministerstvo spravodlivosti mu listami z 23. februára 2009 a 19. júna 2009 oznámilo, že nespĺňa predpoklady ustanovené Exekučným poriadkom na vymenovanie za exekútora, a teda je zrejmé, že ministerstvo spravodlivosti sa jeho žiadosťou zaoberalo.

Ústavný súd však vzhľadom na znenie petitu, ktorým je viazaný, vychádzal pri predbežnom prerokovaní sťažnosti z toho, že k porušeniu základného práva na slobodný výkon povolania zaručeného čl. 35 ods. 1 ústavy malo dôjsť nečinnosťou ministra

spravodlivosti a ministerstva spravodlivosti pri rozhodovaní o jeho žiadosti o vymenovanie do funkcie súdneho exekútora.

Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zaoberal v prvom rade otázkou, či je na prerokovanie sťažnosti daná jeho právomoc.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, je založená na princípe subsidiarity.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Zmysel a účel princípu subsidiarity treba vidieť v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci

ústavného súdu, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. napr. III. ÚS 149/04).

Podľa § 142 ods. 1 ústavy súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. Podľa § 7 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v znení účinnom od 1. septembra 2003 v občianskom súdnom konaní súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Ústavný súd už uviedol, že súdom podľa čl. 46 ods. 2 ústavy sa rozumie všeobecný súd (I. ÚS 37/95).

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmavajú súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 OSP v správnom súdnictve preskúmavajú súdy zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 3 OSP rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo

zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

V dôsledku prijatia zákona č. 424/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov bolo s účinnosťou od 1. januára 2003 zavedené do správneho súdnictva upraveného v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku aj ustanovenie § 250t, čím došlo k rozšíreniu princípu subsidiarity v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

V ustanoveniach § 250t a § 250u OSP je upravený osobitný druh konania v správnom súdnictve, a to konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy, v rámci ktorého sa fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť.

Podľa § 250t ods. 1 OSP fyzická alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť.

Podľa § 250t ods. 4 OSP súd o návrhu rozhodne bez pojednávania uznesením. Ak súd návrhu vyhovie, vo výroku uvedie označenie orgánu, ktorému sa povinnosť ukladá, predmet a číslo správneho konania a primeranú lehotu, nie však dlhšiu ako 3 mesiace, v ktorej je orgán verejnej správy povinný rozhodnúť.

Vzhľadom na uvedené, ak podľa sťažovateľa sú minister spravodlivosti a ministerstvo spravodlivosti pri vybavovaní jeho žiadosti o vymenovanie za súdneho exekútora nečinní, je nepochybné, že má možnosť obrátiť sa s návrhom na všeobecný súd. Sťažovateľ využitie tohto prostriedku nápravy porušenia ním označených základných práv v konaní pred ústavným súdom nepreukázal.

Ústavný súd zároveň konštatuje, že sťažovateľ v sťažnosti neuvádza žiadne argumenty, ktorými by preukázal, že podmienku nevyužitia tohto prostriedku ochrany jeho základného práva nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a preto mu ústavný súd nemôže nesplnenie tejto podmienky v zmysle § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde odpustiť.

V závere ústavný súd poznamenáva, že ak sa sťažovateľ domnieva, že listy ministerstva spravodlivosti z 23. februára 2009 a 19. júna 2009 sú rozhodnutiami vydanými v správnom konaní (táto skutočnosť vyplýva zo sťažnosti) a týmito rozhodnutiami bolo zasiahnuté do jeho základných práv, má možnosť v zmysle čl. 46 ods. 2 ústavy a § 247 a nasl. OSP domáhať sa preskúmania uvedených rozhodnutí súdom.

Keďže právomoc všeobecného súdu v danej veci vylučuje právomoc ústavného súdu, bolo treba sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa uplatnených v jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2009